

СПЕЦІАЛЬНІ ПРАВОВІ РЕЖИМИ РЕАЛІЗАЦІЇ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

SPECIAL LEGAL REGIMES FOR THE IMPLEMENTATION OF BANKING ACTIVITIES UNDER THE LEGISLATION OF FOREIGN COUNTRIES

Злепко Н.І., аспірант кафедри господарського права
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

У статті вперше запропоновано підходи щодо визначення та введення в юридичну українську термінологію та правову науку терміна «спеціальні правові режими реалізації банківської діяльності за законодавством зарубіжних країн» на прикладі аналізу банківської справи в галузі банківської діяльності низки країн ЄС та інших розвинених країн світу. Визначено нормативно-правову базу та зарубіжні банки, що пріоритетно використовують спеціальні правові режими як домінуючі в реалізації банківської діяльності, проаналізовано шляхи реструктуризації проблемних банків засобами створення та використання актуальних механізмів спеціальних правових режимів у реалізації банківської діяльності. Спеціальний правовий режим є більш конкретизованим та деталізованим підходом, який може бути впроваджений у межах загального правового режиму для конкретної галузі чи виду діяльності, зокрема такого, як банківська діяльність.

Термін «спеціальні правові режими реалізації банківської діяльності» вказує на особливі норми та правила, які регулюють банківський сектор у зарубіжних країнах. Ці режими створюють особливий законодавчий та регуляторний контекст для функціонування банків та інших фінансових установ.

Спеціальні правові режими реалізації банківської діяльності конкретизують умови та обмеження для банківської галузі в зарубіжних країнах. Ці режими охоплюють визначені аспекти, такі як ліцензування, управління ризиками, відносини з клієнтами, фінансова звітність та інші, з метою встановлення специфічних умов і вимог для забезпечення ефективності, стабільності та дотримання законодавства в банківському секторі кожної конкретної країни.

Спеціальний правовий режим діяльності зарубіжних банків у країнах Європейського Союзу визначається низкою нормативів (фактично принципів), що забезпечують ефективне та стабільне функціонування фінансової системи. Правовий режим і спеціальний правовий режим визначаються різницею в ступені специфікації та деталізації. Отже, перманентні та варіабельні відмінності між ними можуть полягати в обсязі та глибині нормативних вимог і обмежень, які вони встановлюють.

Ключові слова: юридична українська термінологія, юридична зарубіжна термінологія, законодавство зарубіжних країн, реструктуризація проблемних банків, фінансова звітність.

The article introduces approaches for defining and incorporating into the legal Ukrainian terminology and legal science the term “special legal regimes for the implementation of banking activities under the legislation of foreign countries”, based on the analysis of a banking case in the field of banking in several EU countries and other developed countries. The established regulatory and legal framework and foreign banks that predominantly use special legal regimes as dominant in implementing banking activities, the ways of restructuring problem banks by means of creating and utilizing relevant mechanisms of special legal regimes in implementing banking activities are analyzed. The special legal regime is a more specified and detailed approach that can be implemented within the framework of a general legal regime for a specific industry or type of activity, such as banking.

The term “special legal regimes for the implementation of banking activities” refers to specific norms and rules regulating the banking sector in foreign countries. These regimes create a special legislative and regulatory context for the functioning of banks and other financial institutions. Special legal regimes for the implementation of banking activities specify the conditions and restrictions for the banking sector in foreign countries. These regimes cover certain aspects such as licensing, risk management, client relations, financial reporting, and others, aiming to establish specific conditions and requirements to ensure efficiency, stability, and compliance with legislation in the banking sector of each specific country.

The special legal regime of foreign banks in European countries is defined by a series of regulations (essentially, principles) that ensure effective and stable functioning of the financial system. The legal regime and the special legal regime are distinguished by differences in the degree of specification and detailing. Therefore, the permanent and variable differences between them may lie in the scope and depth of regulatory requirements and constraints they establish.

Key words: legal Ukrainian terminology, legal foreign terminology, legislation of foreign countries, restructuring of troubled banks, financial reporting.

Постановка проблеми. Швидкі зміни сучасного буття вимагають швидкої законодавчої фіксації цих змін та вдосконалення нормативно-правових актів. Справа полягає в тому, що спеціальні правові режими реалізації банківської діяльності за законодавством зарубіжних країн як такі, не вивчені зарубіжною та вітчизняною наукою в тій мірі, що дозволяють їх універсально світовою та вітчизняною правовою наукою верифікувати та інтерпретувати навіть на теоретичному рівні єдино зрозуміло з точки зору їх фундаментальної значимості та перспективності для певних правових часів і просторів.

Розглянемо тему становлення та розвитку спеціальних правових режимів банківської діяльності на прикладі аналізу деяких досліджень, нормативних актів та програм, що сприяють винаходженню оптимальних підходів до нормативної верифікації спеціальних правових режимів реалізації банківської діяльності за законодавством зарубіжних країн в теоретичній площині.

Тема дослідження значною мірою у частині засвоєння українським законодавством теоретико-практичних

норм європейського правового поля в нових перспективах українського законодавства, ініційованих поступовим наближенням до європейських стандартів, пов'язана з державною програмою адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу від 18.03.2004 р. № 1629-IV [5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Матеріал наукової статті сформований на опосередкованих даних, безпосередньо не присвячених запропонованій темі [1–19]. На жаль, не вдалось знайти жодних ані публічних, ані приватних досліджень стосовно дискусій з даного питання. Існуючі чинні міжнародно-правові акти у сфері аналізу спеціальних правових режимів реалізації банківської діяльності за законодавством зарубіжних країн також навіть опосередковано не присвячені даному питанню, тому довелось вибрати лише ті, що хоча би певною мірою контактували з визначеною тематикою. Зазначимо також, що в розмірковуваннях ми будемо спиратися переважно на досвід становлення та розвитку спеціальних правових режимів держав ЄС й інших розвинених світових держав.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. **Формулювання цілей статті** (постановка завдання). З огляду на характер теми як типово «транзитний», фактично не досліджений та навіть не залучений на повістку сучасних правових проблем і завдань у всіх виявлених небагатьох дослідженнях [1–7] метою статті є постановка проблеми про необхідність раціональної теоретичної верифікації та інтерпретації спеціального правового режиму для більш точного виявлення його універсальних характеристик за схемою завдань, що сприятимуть досягненню мети дослідження:

1. Окреслення ідей, споріднених із запропонованою темою, дослідників та їхніх наукових робіт.

2. Формулювання першого, більш національно адаптованого, визначення такого нового поняття і терміна в правовій науці, як «спеціальний правовий режим реалізації банківської діяльності за законодавством зарубіжних країн» у контексті: а) виявлення основних напрямів його правового регулювання; б) проектування національно значимого прикладу оптимального функціонування; в) дослідження стратегічних перспектив спеціального правового режиму для оптимальної реструктуризації проблемних зарубіжних банків залежно від їхніх методів реструктуризації, що визначаються циклами оптимізації банківської діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням здобутих наукових результатів.

Зазначимо, що окремі аспекти цієї проблеми обмежено досліджували Е. Дмитренко [1], М. В. Сідак [6] та ін., а саме: деякі аспекти правового регулювання банківських відносин з ЄС та іншими розвинутими країнами світу [2–3], а також реалізація законодавства Європейського Союзу відповідно до його діючих принципів [4–5].

Правовий режим і спеціальний правовий режим визначаються різницею в ступені специфікації та деталізації. Отже, відмінності між ними можуть полягати в обсязі та глибині нормативних вимог і обмежень, які вони встановлюють.

У статті під терміном «спеціальний правовий режим» ми дотримуємося положень викладених у [4]:

– Це деталізовані та специфічні правила, створені для конкретної галузі або виду діяльності, наприклад, банківської діяльності;

– Має на меті точно визначити умови та обмеження, які стосуються конкретних аспектів галузі;

– Зазвичай включає докладні вимоги та нормативно-правові локації, які можуть бути адаптовані до специфічних потреб галузі.

Отже, спеціальний правовий режим є більш конкретизованим та деталізованим підходом, який може бути впроваджений у межах загального правового режиму для конкретної галузі чи виду діяльності, зокрема такого, як банківська діяльність. А тому виникає гостра потреба в обґрунтуванні відповідно до нових реалій нового поняття і терміна «спеціальні правові режими реалізації банківської діяльності», котрий досить давно використовується в сучасній та українській правовій науці, але його нормативно-правова дефініція відсутня.

Термін «спеціальні правові режими реалізації банківської діяльності» вказує на особливі норми та правила, які регулюють банківський сектор у зарубіжних країнах. Ці режими створюють особливий законодавчий та регуляторний контекст для функціонування банків й інших фінансових установ.

З огляду на аналіз асоційованої теоретичної літератури спеціальні правові режими реалізації банківської діяльності за законодавством зарубіжних країн – це комплекс правових норм, які спеціально регулюють функціонування банків та фінансових установ у конкретних юрисдикціях. Ці режими визначають пріоритетну специфіку ліцензування, управління ризиками, фінансової звітності,

взаємодії з клієнтами та аспекти реструктуризації проблемних банків, спрямовані на забезпечення стабільності та ефективності банківського сектору відповідно до місцевих економічних та правових умов [11–15].

Спеціальні правові режими реалізації банківської діяльності за законодавством зарубіжних країн, – це унікальні та специфічні нормативні рамки, які конкретизують умови та обмеження для банківської галузі в зарубіжних країнах [1].

Спеціальні правові режими можуть варіюватися залежно від країни та регіону, а їхні особливості визначаються місцевим законодавством і регуляторами, спрямованими на створення стійкої та ефективної фінансової системи.

Регулятивними основами реалізації спеціальних правових режимів зарубіжних банків, що частково зафіксовані стосовно теми, наприклад, в європейському праві та окремих нормативно-правових документах (актах) [10–13; 19], є такі відомі специфічні нормативні першоджерела їх формування, як принципи формування і здійснення спеціального правового режиму. Отже, спеціальний правовий режим діяльності зарубіжних банків у країнах Європейського Союзу [9] визначається низкою нормативів (фактично принципів), що забезпечують ефективне та стабільне функціонування фінансової системи, таких, як: принцип загальних банківських стандартів; принцип єдиного ринку та свободи встановлення; єдина методологія нагляду та оцінки ризиків; вимога єдності ліцензійних умов для всіх банків; єдині Базельські стандарти; єдина фінансова звітність та прозорість; принцип узгодженості з місцевим законодавством; принцип єдності антимонопольних заходів. На думку деяких дослідників, для законодавчо-технологічної реалізації спеціальних правових режимів реалізації банківської діяльності за законодавством зарубіжних країн [2; 8] неабиякий інтерес представляє проблема вибору стратегії спеціального правового режиму для реструктуризації проблемних зарубіжних банків (див. табл. 1. Методи реструктуризації банків у деяких країнах світу).

Спеціальні правові режими охоплюють визначені аспекти, такі як ліцензування, управління ризиками, відносини з клієнтами, фінансова звітність та інші, з метою встановлення специфічних умов і вимог для забезпечення ефективності, стабільності та дотримання законодавства в банківському секторі кожної конкретної країни в реструктуризації банків різними методами, а також є наслідками можливої судової помилки [18]. Вони особливо актуальні «в контексті висвітлення реалізації банківської діяльності в умовах дії правового режиму воєнного стану, <...> та слід зазначити, що він є екстраординарним періодом функціонування як економічного життя в цілому, так і банківського сектору зокрема» [7].

З огляду на праці дослідників [14; 15; 9; 17] вибірково проаналізуємо деякі варіанти методів реструктуризації проблемних банків, які наведені в таблиці 1, та можливі аспекти їх оптимальної реалізації (див. табл. 1).

Ґрунтуючись на ідеях провідних учених [8; 9; 15; 17; 18; 19], нижче узагальнюємо визначення рівня якості в циклах оптимальності від найменшого до найбільшого:

- 1) Ін'єкції урядового капіталу: найменший цикл оптимальності;
- 2) Дозвіл на придбання іноземним банкам: середній цикл оптимальності;
- 3) Злиття (приєднання) державних банків: вищий цикл оптимальності (1-й базовий рівень);
- 4) Компанії з управління активами: вищий цикл оптимальності (2-й базовий рівень);
- 5) Створення «Bad Bank» (Банку проблемних активів): найвищий цикл оптимальності визначається ефективністю управління «Bad Bank».

Методи реструктуризації банків в деяких країнах

Країна	Ін'єкції урядового капіталу	Компанії з управління активами	Злиття державних банків	Дозвіл на придбання іноземними банками
Індія	+	Визначається	+	+
Китай	+	+	+	-
Малазія	+	+	+	-
Гонконг	+	-	+	-
Філіппіни	-	+	+	+
Аргентина	-	-	+	+
Бразилія	-	-	+	+
Венесуела	+	+	-	-
Угорщина	+	+	+	-
Україна	+	+	-	+
Польща	+	-	+	+
	+	-	+	-
	+	-	+	-
Саудівська Аравія	+	+	+	=
Норвегія	+	+	-	-
Фінляндія	+	+	-	-
Інші держави	+	+	+	+

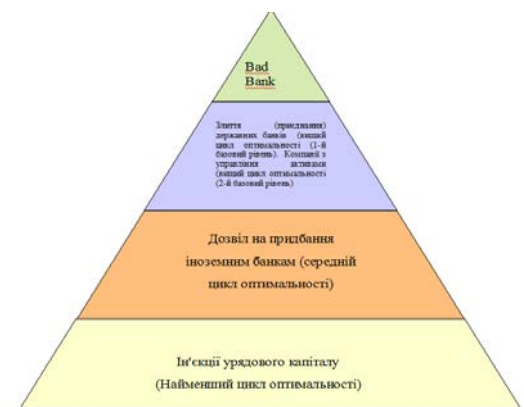

Рис. 1. Вибір стратегії спеціального правового режиму для оптимальної реструктуризації проблемних зарубіжних банків залежно від їхніх методів реструктуризації

Джерело: узагальнено автором на основі аналізу [8]

У контексті дослідження кожному циклу оптимальності реструктуризації банку залежно від методів реструктуризації відповідає автентичний цикл соціальної активності індивідуальної, групової, колективної та суспільно-правової свідомості співробітників банківської системи як первинних суб'єктів правосвідомості та її спадкоємності [3; 6; 8; 11].

Під час визначення оптимального варіанту важливо брати до уваги комплексний підхід, специфічні умови країни чи ринку та структуру спеціальних правових режимів окремих зарубіжних країн, маючих різну історію та реальність.

Так, наприклад, у працях [1; 2] до структури, що варіабельно регулює банківську діяльність у країнах Європейського Союзу, автори включають такі основні елементи, як: 1) ліцензування та реєстрація; 2) капітал та ліквідність; 3) фінансова звітність; 4) управління ризиками; 5) корпоративне управління; 6) антимонопольне законодавство; 7) міжнародна співпраця та стандарти тощо.

Кожна країна може мати власні правила і норми, що стосуються спеціальних правових режимів. Наведемо деякі приклади специфічних аспектів реалізації спеціальних правових режимів банківської діяльності в таких країнах, як Німеччина, Франція, Великобританія, Ірландія, Нідерланди, де такі режими визначені більш чітко:

1. Ліцензування та реєстрація.

У Німеччині банки повинні отримати ліцензію від Федерального фінансового нагляду (BaFin). У Франції банки реєструються та ліцензуються Національним банком Франції.

2. Капітал та ліквідність.

Вимоги до капіталу та ліквідності базуються на стандартах Базельського комітету. У ряді країн ЄС установлені власні національні норми та вимоги.

3. Фінансова звітність.

Банки в ЄС зобов'язані представляти фінансову звітність відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (IFRS).

4. Управління ризиками.

У Великобританії існують принципи управління ризиками, які визначаються Програмою управління ризиками Фінансової повноважної служби (FCA). Ірландія регулює управління ризиками через Центральний банк Ірландії.

5. Захист клієнтів та конфіденційність.

У Сполученому Королівстві діє Комітет захисту фінансових послуг (FSCS), який забезпечує компенсацію для вкладників у випадку неплатоспроможності банку. У Нідерландах Національний банк має нагляд за захистом споживачів фінансових послуг.

Презентуємо декілька зарубіжних нормативно-правових актів, що створюють основи для функціонування як пріоритетних спеціальних правових режимів банківської діяльності:

1. Директива про капітал банків (CRD) встановлює стандарти капіталу для банків у Європейському Союзі та Європейському економічному просторі. Вона регулює кількість та якість капіталу, який банки повинні утримувати для забезпечення фінансової стійкості [7].

2. Директива про ліквідність (Liquidity Coverage Ratio – LCR) встановлює стандарти ліквідності для банків з метою забезпечення їхньої спроможності виконувати фінансові зобов'язання навіть у стресових умовах.

3. Директива про кредитні установи (CRD IV) визначає загальні вимоги до ліцензування, управління ризиками та інші аспекти діяльності кредитних установ у ЄС.

4. Регламент про розкриття інформації (CRR) встановлює вимоги до розкриття інформації для банків з метою забезпечення прозорості та інформування зацікавлених сторін та інше.

Ці приклади вказують на те, що кожна країна має свої конкретні нормативні акти, які регулюють банківську діяльність і встановлюють специфічні вимоги для забезпечення стабільності та ефективності фінансової системи засобами спеціальних правових режимів банківської діяльності.

У сучасних умовах активної адаптації українського законодавства до правового поля ЄС нормативно-правова легалізація та функціональна «транскрипція» понять і термінів «спеціальні правові режими реалізації банківської діяльності за законодавством зарубіжних країн» у світове та українське правове поле здатні суттєво поліпшити та модернізувати банківську діяльність не тільки українських банків, але й банків усього світу, й допомогти проводити наукові дослідження більш наближено до сучасних правових реалій за державними програмами [7].

Висновки із цього дослідження і подальші перспективи в цьому напрямі. Таким чином, оптимізація банківського законодавства є найважливішим елементом будь-якої реструктуризації здійснення банківської діяльності, оскільки політичні та економічні рішення, які приймає держава в економічній сфері, мають бути належним чином законодавчо закріплені. Насамперед хочемо підкреслити, що в українській та зарубіжній науці й термінології, зокрема серед тем, які вивчають сучасні дослідники, ми не знайшли жодних прямих та опосередкованих досліджень щодо спеціальних правових режимів здійснення банківської діяльності відповідно до законодавства країн-іноземців.

Термін «спеціальні правові режими реалізації банківської діяльності» вказує на особливі норми та правила, які регулюють банківський сектор у зарубіжних країнах. Ці режими створюють особливий законодавчий та регуляторний контекст для функціонування банків й інших фінансових установ.

Було визначено, що спеціальний правовий режим діяльності зарубіжних банків у країнах Європейського Союзу визначається низкою нормативів (фактично прин-

ципів), що забезпечують ефективне і стабільне функціонування фінансової системи, та узагальнено визначення рівня функціональності різних методів реструктуризації в циклах оптимальності від найменшого до найбільшого.

Перспективи майбутніх розвідок спеціальних правових режимів в Україні можуть охоплювати кілька ключових напрямків. Щонайперше, важливо зосередитися на підвищенні рівня правової врегульованості діяльності банків в умовах дії спеціальних правових режимів. Це може включати розробку та прийняття нових законодавчих актів або внесення змін до існуючого закону «Про банки і банківську діяльність», щоб забезпечити чіткіше регулювання банківської діяльності в контексті надзвичайного стану, воєнного стану, та на тимчасово окупованих територіях.

Наступний напрямок може включати зміцнення захисту прав і свобод громадян в умовах спеціальних правових режимів. Це передбачає детальний аналіз існуючих законодавчих норм та виявлення потенційних прогалин у захисті основоположних прав людини. Відповідно, можуть бути розроблені пропозиції щодо удосконалення законодавства, зокрема шляхом введення нових механізмів захисту та контролю за їх дотриманням.

Третім аспектом є посилення правового регулювання у сфері екологічної безпеки. Враховуючи існуючий закон «Про зону надзвичайної екологічної ситуації», можна розглянути можливість розширення його положень або розробки спеціалізованих нормативно-правових актів, які б детальніше регулювали питання екологічної безпеки в умовах різних спеціальних правових режимів.

До того ж, важливим напрямком є розвиток механізмів взаємодії між різними гілками влади та суб'єктами господарювання при впровадженні та функціонуванні спеціальних правових режимів. Це передбачає вдосконалення процедур прийняття рішень, координації дій та обміну інформацією з метою забезпечення ефективного управління в кризових ситуаціях.

Враховуючи динамічний характер сучасних викликів, які стоять перед Україною, важливим аспектом розвитку законодавства буде його гнучкість та здатність адаптуватися до змінних обставин, забезпечуючи стабільність правової системи та захист основних прав і свобод громадян.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дмитренко Е. Особливості правового регулювання банківських відносин в умовах євроінтеграції України. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: «Юридичні науки». 2021. № 3 (31). С. 144–150.
2. Злепко Н.І., Донець Д.М., Антипенко Н.В. Реструктуризація та розвиток: державна політика для стабілізації української економіки під час воєнного стану. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2023. № 12 (18). URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/7985> (дата звернення: 28.02.2024).
3. Пащенко Ю.В. Застосування зарубіжного досвіду реорганізації та реструктуризації банків для оптимізації банківської діяльності в Україні. *Ефективна економіка* 2015. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4635> (дата звернення: 28.02.2024).
4. Право Європейського Союзу: основи теорії: підручник / Т. М. Анакіна, Т. В. Комарова, О. Я. Трагнюк, І. В. Яковюк та ін.; за заг. ред. І. В. Яковюка. Право, 2019. 360 с.
5. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18.03.2004 р. № 1629-IV: станом на 4 листоп. 2018 р. *Верховна Рада України* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text> (дата звернення: 28.02.2024).
6. Сідак М.В. Деякі аспекти євроінтеграційних процесів у банківській сфері «Права людини у сучасному світі»: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Ужгород: 10 грудня 2007 р.). Ужгород: Видавничий центр Закарпатського Інституту ім. А. Волошина МАУН, 2007. С. 35–37.
7. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року. Національний Банк України. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_FS_2025_2020.pdf?v=7 (дата звернення: 28.02.2024).
8. Banking Compliance Regulations, Laws, & Standards by Country – Blog | Unit21. *The Customizable No-Code Platform for Risk & Compliance Operations* | Unit21. URL: <https://www.unit21.ai/blog/banking-compliance-regulations-by-country> (date of access: 28.02.2024).
9. Barr M., Jackson H., Tahyar M. *Financial Regulation: Law and Policy*. West Academic, 2021. URL: <https://faculty.westacademic.com/Book/Detail?id=334851> (date of access: 28.02.2024).
10. Council Directive 86/635/EEC of 8 December 1986 on the annual accounts and consolidated accounts of banks and other financial institutions. URL: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31986L0635:en:NOT> (date of access: 28.02.2024).
11. Directive – 86/635 – EN – EUR-Lex. *EUR-Lex – Access to European Union law – choose your language*. URL: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31986L0635:en:NOT> (date of access: 28.02.2024).
12. Directive 2006/48/EC of the European Parliament and of the Council of 14 June 2006 relating to the taking up and pursuit of the business of credit institutions. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32006L0048> (date of access: 28.02.2024).
13. Directive 94/19/EC of the European Parliament and of the Council of 30 May 1994 on deposit-guarantee schemes. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A31994L0019> (date of access: 28.02.2024).

14. Haentjens M. Financial Institutions. *Moss, Fletcher and Isaacs on the EU Regulation on Insolvency Proceedings*. 2016. URL: <https://doi.org/10.1093/oso/9780199687800.003.0007> (date of access: 28.02.2024).
15. Högenauer A.-L., Howarth D., Quaglia L. Introduction to the special issue: the persistent challenges to European Banking Union. *Journal of European Integration*. 2023. Vol. 45, no. 1. P. 1–14. URL: <https://doi.org/10.1080/07036337.2023.2183390> (date of access: 28.02.2024).
16. Official Journal L 330 of the European Union. 2019. Vol. 62 URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2019:330:FULL&from=NL> (date of access: 28.02.2024).
17. Symons E. L. *Banking law: Teaching materials*. 3rd ed. St. Paul, Minn : West Pub., 1991. 818 p.
18. The EBA proposes to further harmonise EU law applicable to branches of third country credit institutions | European Banking Authority. *Homepage | European Banking Authority*. URL: <https://www.eba.europa.eu/publications-and-media/press-releases/eba-proposes-further-harmonise-eu-law-applicable-branches> (date of access: 28.02.2024).
19. The Stability Programme for 2023-2026 foresees a gradual recovery in economic growth, alongside a slight retreat from still increased uncertainty. *Ministerstvo financií Slovenskej republiky*. 2023. URL: https://www.mfsr.sk/files/en/finance/institute-financial-policy/strategic-documents/stability-programme/stability-programme-sr_2023-2026.pdf (date of access: 28.02.2024).